

A Magyar Civil Becsületrend átadása

2013. február 10. 11 óra

*A Magyar Civil Becsületrend az Ars Humanica Hungarica Kör kitüntetése.
2013-as átadásának helyszíne: Óbudai Társaskör, 1036 Budapest, Kiskorona u. 7.*

Prof. Dr. Szita Szabolcs laudációja

Közel két évtizede, hogy hazánk nyugati határának közelében, a Kőszeg városával átellenben található Rechnitzen, (az egykori Rohoncon) megrendítő megemlékezésen ismertem meg néhány kitűnő osztrák fiatal értelmiségit. Elmondták, hogy az 1987-ben indult civil kezdeményezés, a RE.F.U.G.I.U.S Egyesület tagjai. A következőkben céljaikat is megismerhettem, melyek között a korszerű kisebbségi – és menekültvédelmi politika támogatása, az Ausztriába érkező menekültek gondozása éppúgy szerepelt, mint a küzdelem a felejtés ellen, a náci uralom fel nem dolgozott rémtetteire való emlékezés és emlékeztetés.

Ahogy peregtek az évek, a március 24-én, vagy e nap közelében az egyesület rendezte rohonci megemlékezéseken egyre többen vettek részt. Mind számosabban értették meg, az Anschluss előtt közel négyezer Burgenlandban élt zsidó kiűzését és elpusztítását, miként a Rohoncon történt 1945. március végi gyalázatos csoportos gyilkosságot nem lehet letagadni, elhallgatni. Felejthetetlen büntettek ezek, s égbe kiált a figyelmeztetés; mire képes a kezdetben szavakba, harsogó jelszavakba burkolt, a végnapokban a rohonci kastélyból indult, éjszakai golyózáporba, élvezettel emberirtásba fajult gyűlölet. Mire képes az ember, mikor megtapossa az értelmet. Amikor egy embertelen ideológia és faji politika alantas szolgálatában, az újpogányság bűvöletében megtagadja a Tízparancsolatot és gyilkol. Habozás nélkül kioltja az életét bárkinek, akit zsigerből gyűlöl és Untermenschnek bélyegez.

1945. március 24-én éjszaka száznyolcvan agyongyötört és beteg magyar kényszermunkást, zsidó honfitársainkat gyilkolták le Rohoncon. Sírjuk – sok kutatás ellenére - máig ismeretlen. A rohonci náci rémtetről - ahogy az eisenerzi

mészárlásról is - évtizedekig hallgattak. Azonban voltak, akik fellármázták a lelkiismeretet, és kimondták, nem feledhető, nem veszhet a múlt ködébe. Helyesen tették, mert azóta Ausztriában és Európa-szerte mind ismertebb! A fontos eredményben a humán értékelvűségtől vezérelt RE.F.U.G.I.U.S Egyesületnek, élén a vezető szerepet betöltő *Paul Gulda* úrnak kiemelkedő munkája van.

A bűnökre, a szervezett emberirtásra való emlékeztetés felelős tett, nem könnyű dolog. Burgenlandban és másutt hosszan, sokak ellenérzését váltotta ki. Az elhúzóds, a viszolygás sajnos máig létezik és hat. Jelenünkben is vannak kijelentések és vélemények, hogy elég már a múlt bűneinek felidézéséből, felhánytorgatásából. *A múlt azonban sohasem halott.* Rohoncon sem, mert az egyesület elkötelezetten emlékeztet rá.

A festői fekvésű, három és félezer lakost számláló osztrák kisváros határában bizonyíték figyelmeztet. A tágas mezőségen jól látható, ott áll és remélem, tartósan, sokáig állni fog – *a rohonci Kreuzstadl emlékhely. A bűnjel.*

A RE.F.U.G.I.U.S odaadó és szakértő polgári aktivistáinak; a „Kreuzstadl – Initiative”, *Karl Prantl* és *Marietta Torberg* szobrászművészeknek és további önkénteseknek munkájával 1995. március 26. óta a bensőséges emlékezés az ártatlanul legyilkolt magyar munkaszolgálatosokra hagyományá nemesedett. Az egyesület közben a náci uralom feldolgozásában tudományos kutatásokra, publikációkra is támaszkodott. Visszatérően értékes eszmecseréket indukált.

Megújított kezdeményezésekkel, teremtő összefogással az egykori tetthely környezetében rangos emlékhely épült ki. Esztendeje Rohoncon modern szabadtéri állandó kiállítás található, mely bemutatja az értelmetlen állásépítés, a brutális kényszermunka történetét, egyben bizonyítja a magyar zsidó állásépítők tragédiáját. Ez a hely immár tanárok és diákok oktatására, továbbképzésére, egyéni és közös emlékezésre, találkozásra egyaránt alkalmas. A múlt több fájdalmas kérdésére válaszol, egyben segít a jövőért való felelősségvállalás formálásában is.

A rohonci emlékhely példát nyújt arra, miként szükséges és lehetséges a kőszegi Lovagló dűlőben közel hét évtizede jeltelen tömegsírokban nyugvó zsidó kényszermunkásoknak kegyeleti helyet kialakítani. Magyarországon többen azon dolgozunk, hogy 2014 márciusában a rohonci és a kőszegi emlékünnepeket együtt

tartsuk, és a fajgyűlölet kőszegi határban elföldelt áldozatainak összefogással méltó emlékparkot alakítsunk ki.

A RE.F.U.G.I.U.S Egyesület humanitárius cselekedeteit *civil méltóság és függetlenség* vezérelte. *Eddigi útját szilárd erkölcsi meggyőződésből, egy jobb világért való elkötelezettséggel járta be.* Ekként végzi napjainkban is. Tagjai – mint *Paul Gulda, Ludwig Popper, Christine Teuschler, Eva Schwarzmayer, Birgit Schützenhofer, Horst Horwath, Andreas Lehner, Wolfgang Horwath, Walter Reiss és Erich Kovacs* - önkéntesek, akiktől távol áll becsülettel végzett munkájuk bármilyen fizetéssel, netán elismeréssel, kitüntetéssel való honorálásának igénye. Mégis, 2012. március 26-án arcukon őszinte örömet láthattam, mikor átvették a *Zalaegerszegi Zsidó Hitközség* és a *Remény Alapítvány* kitüntető plakettjét, melyen két egymásba kulcsolódó kéz fölött a *Másokért* felirat olvasható.

Igen, másokért, az ártatlanul legyilkolt magyar zsidó honfitársaink felejthetetlen emlékének megőrzéséért, következetes és példás tevékenységéért a RE.F.U.G.I.U.S Egyesület joggal érdemelt ki figyelmet, tiszteletteljes elismerést, az *Ars Humanica Hungarica Körtől* a *Magyar Civil Becsületrendet*.

A mai ünnepi alkalomból is szívből kívánjuk, hogy Paul Guldának és önkéntes társainak önzetlen munkája sikerrel folytatódjék, és továbbra is áldás kísérje!